

Jan Žák

REKONSTRUKCE CHALUPY

 GRADA®

145 nápadů
nadšeného
chalupáře

Jan Žák

REKONSTRUKCE CHALUPY

145 nápadů nadšeného chalupáře

Grada
Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Jan Žák

Rekonstrukce chalupy

145 nápadů nadšeného chalupáře

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ VERZE

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

obchod@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

jako svou 5602. publikaci

Odpovědná redaktorka Hana Hozová

Sazba Martina Mojzesová

Fotografie na obálce autor, Hana Hozová, Zdeněk Hoza

Fotografie v textu archiv autora, Hana Hozová, Zdeněk Hoza

Ilustrace z archivu autora

Počet stran 120

První vydání, Praha 2014

Vytiskla Tiskárna PROTISK, s.r.o., České Budějovice

© Grada Publishing, a.s., 2014

Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2014

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-247-5143-6

TIRÁŽ ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE

ISBN 978-80-247-9358-0 (elektronická verze ve formátu PDF)

ISBN 978-80-247-9359-7 (elektronická verze ve formátu EPUB)

Obsah

Předmluva	6
Úvod	7
Příběh naší chalupy	9
Předehra	9
Šok	10
Přestavba	11
Podkroví	14
Stodola	15
Dřevník	16
Zahrada	17
Vytápění	19
Rekonstrukce obrazem	21
Přestavba	22
Podkroví	28
Stodola	36
Dřevník	39
Zahrada	42
Vytápění	48
Dalších 107 nápadů	61
Manuál pro chalupu	115
Doslov	118
Poděkování	118
O autorovi	119

Předmluva

Neúnavný a nadšený vymýšleč nápadů, zlepšováků a vychytávek všeho druhu. Tak bych popsala autora této knížky. Můžu říct, že jsem nikdy nepotkala nikoho, kdo by se na věci kolem sebe, a nemám teď na mysli jen záležitosti kutilského charakteru, díval optikou „co by se tady dalo ještě spravit, vylepšit, zjednodušit...“.

Pan Žák byl zlepšovatelem po celý svůj život a stále jím zůstává. V rámci své profese obdržel osm českých patentů a v roce 1973 titul nejlepšího zlepšovatele. Když před lety koupil chalupu na spadnutí, bylo jasné, že ji dá takzvaně „do pucu“.

K rekonstrukci chalupy je možné přistupovat různě. Asi nejjednodušší je namyslet si, jak chceme obydlí upravit, pozvat si firmu, zaplatit a máme, co jsme chtěli. Pan Žák však zvolil jinou cestu. Chalupu vyspravil sám a téměř zadarmo. Uplatnil zde sobě vlastní vymyšlení ne-tradičních postupů a technických řešení, z nichž většinu najdete v této knížce.

Je potřeba říci, že se autor při rekonstrukci a realizaci svých nápadů nijak neomezoval a ne-svazoval normami a obvyklými technickými postupy. Všechno ale dobře funguje. Na vlastní kůži jsem vyzkoušela například výtah do podkroví, jenž na mě působil úsměvně jen do chvíle, kdy jsem do něj nasedla. Byl zkonstruován kvůli babičce, která by se jinak do poschodí nedo-stala. Výtah si na chatě dělat nebudu (nemáme patro), ale řadu autorových vychytávek rozhod-ně hodlám zkopírovat. Začnu fixací dveří a oken, kroužky proti slimákům a tlumičem zavírání branky. Věřím, že i vám se bude některý z nápadů hodit.

Hana Hozová

Úvod

Je nás určitě víc, kdo jsme se zamilovali do své chalupy. Chalupou myslím víkendové stavení někde u lesa nebo potoka nebo alespoň na vesnici, dál od ruchu města. Není samo sebou, že člověk cítí potřebu vracet se do náručí kamenných zdí, které jsou zosobněním rčení „můj dům, můj hrad“. Budou v tom asi i prvky atavismu, vlastnosti, zděděné po vzdálených předcích – vybudovat pro ochranu rodu vlastníma rukama příbytek jako zázemí pro přežití. Je zajímavé, že tak láskyplný vztah k nemovitosti většinou nemají ani členové rodiny vlastníci někde na pokraji města třeba vilu, které taková chaloupka u lesa cenově nesahá ani po kolena. Té naší milované chalupě se v našich očích nemůže rovnat ani sebehonosnější chata, jejíž zasklená veranda zdálky přitahuje zraky obdivovatelů.

V čem asi tkví kouzlo naší chalupy? Důležitou roli zde určitě hraje změna prostředí. Už jen vědomí, že o víkendu budeme na chalupě. Málokdo si uvědomuje, jaký vliv na naši psychiku má změna prostředí. Jen si zkuste dovolenou strávit doma v bytě. V maximálním pohodlí, bez

jakýchkoli starostí a s donáškou vynikajících jídel budete za pár dní nespokojeni, potom nervózní a nakonec se půjdete aspoň projít ven, i když bude pršet. Představa štípání dříví na chalupě pro vás bude rajskou hudbou. Ale pozor, ono to funguje i obráceně: po týdenním pobytu na chalupě si začnete hledat důvod, proč se „musíte“ pro „něco“ vydat do města. Na chalupu se však zase rádi vrátíte.

Dalším fenoménem chalupy je práce. Měl jsem chatu na Orlické přehradě v překrásné zátoce, ale prodal jsem ji, protože tam nebylo co dělat. Bez člunu a bez práce přicházelo v úvahu jenom koupání, čtení novin a při větší sešlosti hraní karet. Děti by se tam asi ukousaly nudou. To na chalupě je pořád co dělat, a věřte, nebo ne, i děti baví práce, když je správně dávkovaná a úměrná jejich věku. A pokud máte u chalupy zahrádku, případně stodolu, kterou si upravíte jako dílnu, máte pro celou rodinu o zábavu postaráno od března do listopadu. Vlastně i v zimě při odklizení sněhu.

Právě o práci na chalupě pojednává i tato knížka. Je zde shrnuta řada zkušeností z budování a údržby chalupy. Někomu se mohou hodit rady, jak ušetřit peníze využitím menších i větších nápadů a „zlepšováků“, kutilové se dozví, jak se dá vyrobit vlastními silami tepelné čerpadlo nebo výtah do podkrovní.

Chalupaření je ryze českou doménou. Zasloužila se o to hlavně léta totality, kdy se lidé nejprve vyžívali v zahrádkaření, potom v chataření a v chalupaření. Tento trend však pokračuje, chalupářů přibývá.

Doufám, že moje knížka najde své čtenáře.

Autor

Příběh naší chalupy

Předehra

Když se můj věk přehoupl přes čtyřicítku, potkal jsem jednou kamaráda, který byl asi o deset let starší než já. Bylo to před víkendem a Ruda, tak se kamarád jmenoval, se mezi řečí pochlubil, že sobotu a neděli stráví na své chalupě v přírodě, kam mě také pozval. Namítl jsem, že příroda je mým domovem a chalupu nepotřebuji, protože v té době, vlastně stejně jako dosud, bylo mým velkým koníčkem sportování. Ruda se usmál a pronesl historickou větu: „Jen počkej, až budeš ještě trochu starší, taky přijdeš chalupaření na chuť!“

Moc jsem Rudovi tenkrát nevěřil, ale opravdu mi za pár let myšlenka na chalupu začala vrtat hlavou. Bylo to určitě i tím, že můj syn, kterému bylo deset let, potřeboval „čuchnout k práci“, což v panelovém domě moc nešlo. Využil jsem cykloturistiky a jízd na motocyklu k hledání vhodného rekreačního objektu v širokém okolí. Dlouhou dobu jsem nemohl nic zajímavého najít, až jednou podle pravidla „pod svícem je tma“ mě náhoda zavedla do blízké vesničky, kde mi jedna stará babička ukázala chaloupku podle mých představ: na samém konci vesnice, na okraji lesa, stálo malé hospodářské stavení se stodůlkou a kolnou, uprostřed malý dvorek. A pod okny ještě zahrada. Zkrátka: láska na první pohled.

Stařeček, který tam bydlel, však nechtěl o prodeji ani slyšet. Nezbylo nic jiného, než se obrnit trpělivostí. Jezdili jsme tam s manželkou a synem často na návštěvu, vždycky s něčím na zub a nikdy bez piva. Bylo to skoro jako ve filmu *Na samotě u lesa*. Donášeli jsme v mlékárenské konvi i vodu ze studánky v lese, protože v objektu nebyl zaveden vodovod a stařík špatně chodil, neboť měl místo levé nohy protézu. Docela jsme si na sebe zvykli, čas ubíhal, až jednou, asi po roce, jsme nevěřili vlastním uším, když najednou řekl: „Já vám tu chalupu prodám, ale musíte mi zajistit místo v domově důchodců v Mníšku pod Brdy, tam se mi líbí.“ Zdálo se, že jde o jednoduchý úkol, ale brzy jsme zjistili, že to je neprůstředné, protože DD Mníšek patřil pod ředitelství v Praze a tam měli pořadník plný na sedm let dopředu. Nastalo další čekání. Nakonec jsme přece jen koupí zrealizovali s věčným břemenem staříkova dožití v chalupě a brzy potom zapracoval osud: stařeček dostal zápal plic, sanitka ho odvezla do nemocnice, odkud se už nevrátil. Na Místním národním výboru nám předali klíče a začala pro nás nová éra – éra chalupaření.

Šok

Kupovali jsme v podstatě „zajíce v pytli“, protože při návštěvách staříka jsme si nikdy netroufli vejít dovnitř stavení. Až když děda najednou nebyl, zahájili jsme důkladnou prohlídku nemovitosti. Byl to šok! Po otevření vstupních dveří do kuchyně na nás dýchlá silná zatuchlost, typická pro nevětrané prostory. V rohu místnosti stála postel, z níž se ozývalo tiché pištění. Po odkrytí špinavé peřiny se v matraci objevilo myší hnízdo, odkud na nás povykovaly tři malé myšičky. Hlodavci řádili i ve vedlejší velké cimře přeplněné všemožnou veteší. Světnici stařík používal evidentně pouze jako skladiště. Pod stropním trámem, který podpíral nezvykle nízký strop, bylo nutno sklonit hlavu a pro povalující se boty, šatstvo, tiskoviny a prázdné lahve doslova nebylo kam šlápnout.

Představa, že budeme tyto obytné prostory zkulturnovat, nebyla růžová. Lepší vyhlídky skýtala stavební dispozice celé usedlosti. Les „pod nosem“, solidní příjezdová cesta až do dvorku, zahrada pod okny a poměrně malá vzdálenost od našeho trvalého bydliště byly nezpochybnitelnou devizou. Část obytného stavení zabíral chlév, sklep pod stodůlkou byl zatopený vodou, kamenné zdi vypadaly jako po dělostřeleckém útoku, střecha byla místy děravá, chyběl vodovod a kanalizace, polovinu dvorku tvořilo hnojiště a zahrada vypadala spíše jako džungle. To všechno pro mě ale bylo tou pravou výzvou, kterou jsem hledal. V hlavě jsem měl jasnou představu: jak zmizí hnojiště s kadibudkou, kudy přivedu vodovod, jak vyspravím díry v kamenných zdech, jak se na dvorku i zahradě budou nádherně vyjímat kamenná koryta, jak

vyčerpám vodu ze zatopeného sklepa a jak bude venkovním prostorům vévodit zastřešená „kolonáda“ s ohništěm. Moje fantazie pracovala naplno.

Jinak to ale viděli někteří členové rodiny. Například babička vyslovila svůj názor úplně jasně: „Náš mladej se asi zbláznil.“ Uměla si totiž představit, kolik práce a peněz bude třeba, než tu ruinu budeme moci nazývat rekreační chalupou. Moje předsevzetí ale bylo takové, že do budování chalupy budeme „strkat“ minimum peněz, potřebný materiál nebudeme kupovat nový a k vybavení místností musí stačit jen opravený nebo upravený nábytek.

Zpočátku byly finanční náklady opravdu minimální. Všechny zednické práce jsem zvládnul sám, potřebné množství stavebního kamene jsme získali vybouráním chlévů a otvorů pro okna a dveře. Nekoupili jsme ani cihlu. I všechny další práce na chalupě se nesly v duchu „udělej si sám“ a celá rodina si rychle zvykla na to, že já všechno spravím a opravím. To se ale nakonec ocitlo na hranici kontraproduktivity, což dokazuje prohlášení mé manželky: „Už mě s tou svou šikovností šteješ! Spravíš i to, co já schválně rozbiju, abych měla důvod koupit taky nějakou novou věc.“

Kontrast šikovnosti v našem příbuzenstvu vytváří švagr Josef, který „vstoupil do dějin“ opravou záchodu v panelovém domě, kde je splachovací nádržka pro získání většího tlaku vody umístěna u stropu. K dotažení mírně kapajícího přívodu vody do této nádržky použil těžký hasák, který mu však vypadl z ruky a spadl do záchodové mísy. Samozřejmě ji prorazil. Švagr nelenil, sedl do auta, dojel do obchodu a koupil mísu novou. Při jejím upevňování k podlaze nedal pod hlavy šroubů pružné podložky, jeden šroub dotáhl víc, než je pro keramiku zdravé, a příruba záchodové mísy se ulomila. Takže Josef znovu nelenil, sedl do auta, dojel do obchodu a koupil další mísu. Tu už mu pomohla nainstalovat jeho šikovnější manželka, která nakonec dotáhla i ten kapající přívod vody do splachovací nádržky.

Přestavba

Stavební úpravy na naší chalupě probíhaly v chronologickém sledu tak, jak to vyžadovala situace. Ze všeho nejdříve bylo nutno zavést vodovod. Nejbližší napojení na vodovodní řad bylo možné u souseda na dvoře ve vzdálenosti asi šedesáti metrů. Traktorista z blízkého JZD provedl mechanickou lžící výkop, do kterého „vodaři“ uložili „couľku“ z PVC, do jímky v domě instalo-

vali vodoměr a bylo po starosti. Vlastně nebylo, protože chyběla i odpadní kanalizace. Tu jsme vyřešili položením kameninových rour do stejného výkopu, v němž byl vodovod, a odvedením splašků do septiku zhotoveného na zahradě ze čtyř betonových skruží.

Přepážka v septiku je sice jen dřevěná, ze silných prken, ale slouží dodnes, stejně jako instalace rozvodu vody od vodoměru do koupelny, kuchyně, ke korytu na dvoře i na zahradě a do podkroví. Za zmínku stojí, že tuto instalaci jsem dělal amatérsky úplně sám, litinové fitinky jsem šrouboval rovnou na PVC trubky. Současně s budováním vodovodu probíhaly samozřejmě i úklidové práce tím způsobem, že na zahradě hořel velký oheň, v němž skončila prakticky všechna veteš z cimry i z kuchyně.

Po vodě a velkém úklidu přišlo na řadu velké bourání. Aby se dvorek aspoň opticky zvětšil, zboural jsem se svým tchánem chlívek pro ovce a kozy, čímž vznikl poměrně velký prostor pro kryté „sezení“ a v napojení na otevřenou kolnu nakonec vznikla osmimetrová krytá „kolonáda“ s otevřeným ohništěm. Předtím ovšem muselo zmizet hnojiště s kadibudkou.

Po odklizení hnojiště se objevila zcela neočekávaně ještě prázdná žumpa, kterou jsme operativně využili jako trativod. Jáma nebyla vyzděná, tak jsme ji naplnili kameny a svedli do ní přes zavěšený řetěz z okapů dešťovou vodu ze střechy „kolonády“. Takovéto trativody jsou teď na chalupě ještě dva pro svod dešťové vody z okapů na obytném stavení. Je to k neuvěření, ale pohltit veškerou vodu ze střechy i při největším dešti. Vlastní přestavba se týkala kromě „kolonády“ hlavně vnitřních prostor obytného stavení v přízemí, ale ještě mnohem rozsáhlejší stavební úpravy nás čekaly v podkroví, o čemž bude pojednávat část *Podkroví*.

